

אינתיפאדה? אין תיפאדה!

שהייתי, נערה רומנטית שופעת-חיים, הכמהה לאהבה, הרואה את היופי סביבה, הרוצה לשיר ולרקוד.
 כך הגענו לשאלה התימית העצמית. בן כמה אתה בתרמית העצמית שלך? לפי תחושותיך. הרגשותיך, יחסך לדברים? רוב המסוכנים היו בשנות ה-50 שלהם, וכמעט כולם אמרו שהם חשים כבני 30 פלוס. אחד אמר שהוא חש כבן 20.

ערכנו מישראל במקום. היה קשה מאוד להסביר את השאלה. כי השאלה אינה בן כמה היית רוצה להיות, אלא בן כמה אתה באמת בתודעתך. מישהו הציג את השאלה כך: אתה (הגבר) הולך ברחוב, ונאה לקראתך צעירה יפה. בתגובה האינטימיטיבית שלך, בן כמה אתה? האם אתה מגיב כבן 18, כבן 25, כבן 34, כבן 50, כבן 265 (אותה השאלה, כמובן, גם לגבי אשה המוצאת את עצמה מול גבר מושך).

אבל זהו רק פן אחד, ואולי לא החשוב ביותר. יש לגיל הרבה פנים. נסה/נסי להציג את אותה השאלה לעצמך. אולי תגלו דברים מעניינים.

שרשרת אקולוגית

הודות לטלוויזיה אנחנו יודעים את הכל על השרשרת האקולוגית. ראינו אותה בסרטי טבע צינעונים: פרפר מעי ביר אבקה מפרח לפרח, חרקים אוכלים את הפרח, ציפור אוכלת את החרקים, וכו' וכו'. הכל מתפרנסים זה מזה, ושום דבר לא הולך לאיבוד. עכשיו אנחנו רואים את זה בטלוויזיה עצמה. לכל דבר בטבע יש תפקיד. כל יצור מהווה חוליה חיונית בשרשרת האקולוגית. שלמה קור, למשל.

קור

לכאורה אפשר לחשוב ששלמה קור מיותר לגמרי. סתם סקנדליסט מרגיז. ולא היא. אפשר להראות את זה בסרט טבע צינעוני. זה ייראה כך: ישיבה של הוועדה המנהלית קור אומר שלא צריכים להשי

מיע שני שירים, שהוא שמע במיקרה בדרך לישיבה. היו"ר אהרון שאל אומר שיפסיק לבלבל את המוח. אם הוא רוצה משהו, שיעמיד את זה להצבעה. אז קור מעמיד להצבעה. יש המולה, כולם מדברים בבת אחת, ומתברר שיש רוב להצעה. אחר כך כולם שוכחים את זה ועוברים לנושא אחר. בסוף הישיבה יושבת פקידה ומנסה לגנוס הודעה מעניינת על הישיבה. שום דבר לא קרה. ואז היא נזכרת בהצבעה ההיא, הנשכחת. היא מכניסה את זה להודעה, והופ, יש סקנדל. מה הועיל קור החכם בתקופתו הרבה.

אהרון הראל, לא לוחם גדול, יוצא חוצץ נגד, וזוכה במר ניטין של ליברל. השר יצחק נבון מורה להשעות את ההוראה, ונראה כגיבור. עורכי-תוכנית ממהרים להשמיץ את השירים שוב ושוב, ומוכיחים שהם עשויים לבלייחת. שתי המורות, הווה אלברשטיין ונורית גלרון, שתיהן סימפאטיות מאוד, הופכות עוד יותר סימפאטיות. ושני השירים, שלא כל אחד שם אליהם לב קודם לכן, מגיעים לכל פינה במדינה. כל זה בגלל שלמה קור אחד. לא רע.

הצד השני

יש לי בקשה. באפריל 1950 הופיעה המהדורה המקורית של סיפרי, הצד השני של המסע. הוא הורחם עליי כל ההוצאות הגדולות (וביניהן ההוצאה שעשתה הון המוצאת סיפרי הקודם, בשדות פלש'ת 1948). הספר החרש תיאר, בין השאר, מעשים לא-יפים שקרו במילחמת העצמאות, וכל הפרטים הודיעו. עוד יד תר הודיעו מכך שחיילי צה"ל דיברו בספר שלי על זיונים וכל מיני דברים נוראים כאלה, שחייל יהודי טוב לא יעלה אותם על דעתו.

לבסוף נמצאה הוצאה קטנה, שהסכימה להוציא את הספר לאור. הימים היו ימי-הצנע, והנייר היה בקיצוץ. הקצבת-הנייר לאותה הוצאה הובלה בעיקבות הוצאת הספר, וכך נמנעה הוצאת מהדורה שנייה.

המהדורה המקורית הופיעה בכריכה קשה, עטופה בעטיפת נייר. העטיפה היא עוצבה עליידי שימעון צבר. נראה בה תיל דוקרני, ועליו זרוע של חייל הרוג. הרקע הוא אדום. זה שנים אני משתדל להשיג עטיפה כזאת. לי אין, וגם לא לאיש ממכריי.

אם יש למישהו מן הקוראים עותק של הספר בעטיפתו המקורית, אני מבקש ממנו להתקשר איתי. הייתי רוצה לשאול את העטיפה ליוס-יומיים. תודה.

לבסוף הציע אחד החברים פיתרון מושלם: ישארו את הפסל על כנו, יצבעו אותו בצבע שחור ויכריזו שזהו פיסלו של פאטריק לומומכה, משחררה של קונגו.

פעם בשנה

בלי-לשבת הקרינו בטלוויזיה סרט מלבב על גבר ואשה, שניהם נשואים, שהיו מתראים פעם בשנה במלון מרוחק ומבלים סוף-שבוע ביהו. מברבים, מתעלטים בלהט ונפרדים — כל אחד לביתו, למישפחתו ולילדיו. במשך 26 שנים. סיפור-אהבה יפה.

אבל זה בכלל לא היה כך. אני יודע מה היה באמת, מפני שראיתי את זה.

רחל אשתי בילתה כמה ימים בפאריס וגרה בבית-מלון קטן ליד הנהר. שם נכנסה לשיחה עם אורחת אחרת, אשה הולנדית צעירה וענימה. לא יפה, לא נהרת. פקידה רגילה לגמרי. כך חשבה רחל. עד ששמעה את סיפורה.

שמה היה האטי קרמר, והיא סיפרה לרחל סיפור מפתיע. לפני 10 שנים, כך סיפרה, היתה בחופשה בפאריס והכירה גבר קשיש ממנה. קרה משהו ביניהם, ומבלי שהיתה מוכנה לכך, הם בילו ליל-אהבה סוער בחדרו בבית-מלון מפואר.

האיש היה פקיד ממשלתי בכיר בדנמארק. פעם בשנה בא לפאריס לוועידה עם עמיתיו מרחבי העולם. הוא היה נשוי, כמובן, איש נשואי-פנים, בעל מעמד. האטי היתה רווקה.

השניים התאהבו, בילו כמה ימים משגעים ביחד כעירי-האורות, ימים שהיו שונים לחלוטין מכל אשר ידעו בחייהם המסודרים. כאשר נפרדו, נדברו להיפגש שוב בשנה הבאה.

כעבור שנה באה האטי לחופשה בבית-המלון הקטן, ירדה בא לבית-המלון המפואר, הם נפגשו ובילו שוב סוף-שבוע מטורף וכך עשו מדי שנה, שנה אחרי שנה.

האטי סיפרה שהיא חולמת במשך כל השנה על סוף-השבוע האחר הזה. הוא הפך מוקד חייה. היא לא נישאה, לא הסתכלה כלל בגברים אחרים. 51 שבועות בשנה חיה את חייה האפי-רוויים, כפקידה במפעל כלשהו. החיים האמיתיים התנהלו בשבוע ה-52.

אחרי שרחל סיפרה לי את הסיפור, הייתי די סקרן לראות את האשה. בביקורי הבא בהולנד טלפנתי לה ומסרתי לה ר"ש מאשתי. היא הומינה אותי לכוסיתה בריירתה.

זה היה בית רגיל מאוד, בשכונה שקטה ורגילה מאוד. עליתי במדרגות הישנות לקומה השנייה. האטי פתחה לי את הדלת והזמינה אותי פנימה. אמה ישיבה וסרגה. תשנינו תה. ראיתי לפניי אשה כבת 35, בורגניה זעירה, לבושה בחלפת-צמר בלתי-ראפנתית, נועלת נעליים "גוחות", אשה מן הסוג שאפשר לפגוש במישר-הדואר המקומי או בסניף-הבנק. לא הייתי מפנה את ראשי אחריה ברחוב. גם לא שולח בה מבט.

היא היתה אשה מאור-מאור רגילה, וכך גם אמה. לא מצאנו נושא משותף, השיחה התנהלה בכבודות רבה. ניצלתי את ההזדמנות היחידה שבה יכולתי להיפרד בנימוס מבלי להייראות נחפו מדי.

בסרט היה הכל אחרת. האשה היתה יפהפיה, הגבר היה רגיש ומקסים, שניהם שפעו הומור והברקות וחיו חיים שלמים ומאושרים גם בין הפגישות.

לא כן בחיים. אבל גם בין שניים אלה — הפקידה ההולנדית והפקידה הדני הבכיר — התנהל רומאן אמיתי, ואני בטוח שהם גילמו זה בשביל זה את פיסגת המאוויים והאפשר.

בן כמה אתה?

בן כמה אתה? בת כמה אתה? אני מתכוון לגיל הביולוגי. אני מתכוון לגיל המשקף את ההרגשה שלך.

ישננו מסביב לשולחן נכס'ת ושוחחנו על הא ועל דא. איכשהו הזכיר מישהו קטע שקרא פעם בעיתון: מין מיכתב שכתבה אשה וקנה לאחות המטפלת בה. את רואה לפניך זקנה בלה ומקומטת. אבל בתוכי אני עדיין אותה נערה בת 18

יצחק רבין הופיע במשך חצי שעה בתוכנית מוקד בטלוויזיה, נאם במשך שעה בסמפוזיון מלומד ונתן חצי תריסר ראיונות, ובכולם הוכיח, בעזרת המוח האנאליטי המהולל, שהאינתיפאדה רועכת.

ראש-הממשלה הופיע בשלושה כנסים, ולעיני המצלמות קבע נחרצות קבל עם ועולם שהאינתיפאדה נכשלה לחלוטין. ראש-המטה הכללי נאם ביוס-עיון והבטיח שהערבים לא השיגו שום דבר באמצעות האינתיפאדה. הם גם עייפים.

152 פרשנים, עיתונאים, מוירחנים, עריכטיים, מושלים-ברימוס וגנרלים משומשים ניתחו את אירועי השנתיים האחרונות, והודיעו כי המסקנה הבלתי-ימנעת היא שהאינתיפאדה אינה חשובה כלל, ואין טעם להשחית עליה מלים.

הטלוויזיה אספה תגובות וראיונות, שמהם עלה בעליל כי האינתיפאדה אינה חשובה כלל.

פרשו כלכלי בכיר הודיע שלא-אינתיפאדה יש בקושי השפעה שולית על הכלכלה. פרשו צבאי עוד יותר בכיר קבע שזה לא משפיע לרעה על המוראל של צה"ל וכוסרו.

תמהיה כמה רבנות נאומים, הכרזות, ניתוחים, מאמרי-פרשנות, ראיונות, ימיעיון, סימפוזיונים ודיכריהגות היו יורדים עלינו אילו האינתיפאדה היתה מצליחה, חלילה.

אמא של רפול

רפאל איתן סיפר באחד השידורים שאמו לא היתה מרשה לערבים להתקרב למרחק של שני קילומטרים מהכפר שלהם, תל-ערשים.

רפול

זו מעניין. היתה פעם תיאוריה שאמרה כי השקפת-העולם של אדם נקבעת על-פי זיקתו להוריו. מי שגדל במישפחה שבה יש אב דומיננטי, נוטה לימין. נוטה לשמאל.

הוא סמכותי, קשות, וכו' למוסר. ומי שגדל במישפחה שבה האם היא הרמות הקובעת, נוטה לשימאל. השמאל הוא רך יותר, הומאני, מוסרי.

אצל רפול התמונה אינה ברורה. אמנם, היה לו אב סמכותי מאוד. כשרפול כבר היה קצין צעיר בצבא, התייחס אליו אביו עדיין כאל נער. רפול לא היה מעז לשבת ליד השולחן מבלי שאביו התייר לו זאת. אבל אם גם אמו היתה זוללת-ערבים, קשה לדעת מי מההור

ים השפיע עליו יותר.

אצל אריאל שרון התמונה ברורה יותר. הרמות הדומיננטיות במישפחה היתה אמו, אשה קטנה בעצמאית מאוד. כשהיתה כבר כגיל מופלג, במקרה בוילה שבעה בחווה שלו, ראתה את פיתוח-הניקוז כמעקה שמסכיב לערוגות-הפריחים ואמרה: "טוב מאוד שבניתם חרכי-ידי, כך אפשר לירות בערבים כאשר יעלו עליכם."

זה נוגד לגמרי את התיאוריה ההיא. אבל בדבר אחד אני משוכנע: אצל רוב האנשים נובעת הריעות הפוליטיות ממיכנה האישיות, לא מתהליך כלשהו של מחשבה הגיונית. אדם הוא "ימני" או "שמאלי" מטיבעו. ואם הוא משנה את דעתו, אין פירוש הדבר אלא שהחוקי תחילה נדיעות שלא נבעו מאופיו, ולא-אחר-כך בא הרעב על תיקונו. כך אצל עזר וייצמן, למשל.

פסל בפראג

ראיתי בעיתון תצלום מפראג. פועלים מסירים את אותיות הענק של הסיסמה "תהילת-עולם לקומוניזם".

זה הוכיח לי בדיוח, שסיפרי אתה לא-אתה. אבל עד כה זאת היתה בדיחה בלבד. עכשיו זאת מציאות. יתכן שכל כריחה טובה סופה להיות למציאות.

זה היה אחרי נאומו ההיסטורי של ניקיטה כרוש'צ'וב המנות, שבו חשף את פרצופו האמיתי של שמש-העמים, הרוזן הנפסע יוסף סטאלין.

ככל ארצות הגוש המזרחי מיהרו אחרי הנאום להסיר את תצלומי סטאלין מהקירות, לסלק את פסליו, שקישטו את כל הכיכרות, ולהסיר את שמו ממוסדות ומרחובות.

חוז מצ'כוסלובקיה. הצ'כוסלובקים הם עם הזרי מואר. על אי במרכז בראי עמד פסל-ענק של הרוזן המנות. ראשי המישטר התכנסו כדי להחליט מה לעשות בו.

אם נשאיר אותו, החברים במוסקוה יתרגזו עלינו. ואז מה יקרה לנו? אמרו אחרים בחדרה.

ואם מחר יחזרו הסטאליניסטים לשלטון במוסקוה, מה יקרה לנו? השיבו אחרים בראגה.